

Коваль Софія Олексіївна,

здобувач ступеня вищої освіти бакалавра
навчально-наукового інституту № 1
Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник:

професор кафедри правничої лінгвістики
Національної академії внутрішніх справ,
кандидат філологічних наук, доцент

Юлдашева С. А.

УКРАЇНСЬКА МОВА – ОСНОВА ДУХОВНОСТІ НАРОДУ

У час активного протистояння військовому вторгненню російської федерації помітно зріс суспільний інтерес до сучасного стану функціонування української мови як головної ознаки нашої нації. Ідея утвердження української мови в усі сфери суспільного буття нашого народу, як і практична її реалізація впродовж останніх восьми місяців, стимулювала активність громадян, сприяла духовному оновленню суспільства, поширенню державницької ідеї, виробленню системи ціннісних орієнтацій найактивнішої частини народу. Державна українська мова стає дедалі активнішим засобом формування національної самосвідомості громадян України, потужним двигуном духовності.

Зростання національної свідомості українського народу об'єктивно зумовлює збільшення кількості носіїв української мови за рахунок двомовних чи переважно російськомовних осіб, соціальних і професійних груп. Поступово наша мова звільняється від нашарувань російського впливу на різних рівнях мовної системи.

Долаються негативні наслідки жорсткого ідеологічного регламентування, що тривалий час стримувало природний процес розвитку української мови на всіх її структурних рівнях і сферах функціонування (армія, бізнес, масова комунікація, спорт, туризм, засоби масової інформації тощо). Стійкою стає тенденція щодо більш широкого залучення української літературної мови в повсякденне побутове життя наших громадян. Відбуваються якісні зміни у використанні ними рідної мови як головного засобу світобачення, світосприймання і комунікації як у сімейно-побутовому середовищі, так і в сфері духовно-релігійних відносин, дотримання народних традицій. Мова усвідомлюється її носіями не лише як універсальний комунікативний засіб, код до розшифрування найрізноманітнішої інформації, а як основа духовного життя народу, кожної окремо взятої особистості із її суб'єктивно-об'єктивним баченням «картини світу».

Українська мова, як і кожна інша, потужністю своєї чистоти є складником світового мовного простору, частиною смислового багатства всього людства. Це оригінальний національний погляд на

світ, той, що й творить, і прикрашає культурну цивілізацію, вміщує й осмислює культурно-історичний досвід народу.

«Оволодіння повноцінною (а не тільки побутовою чи діловою) українською літературною мовою, – підкреслює академік Любов Мацько – має стати етичним імперативом кожного громадянина Української держави, бо це шлях до загальнодержавної інтеграції й консолідації громадян. Державна мова формує українських громадян як господарів Української держави, а не внутрішніх емігрантів» [3, с. 6].

Рідна мова формує гармонійну особистість із відповідною культурою мислення, високим інтелектуальним рівнем, адекватною поведінкою. Мова, особливо рідна, природно організовує систему мисленнєво-мовної діяльності як підоснову для інших видів діяльності, забезпечує цілісність світобачення [2, с. 34].

Отже, мова – це культурний феномен, у якому акумулюється інтелектуальний і духовний досвід народу, тому втрата її призводить до втрати національної ідентичності, а то й загибелі нації як цілісного організму. У цьому зв'язку вирішальне значення має позиція громадянина-носія етнічної культури, що є мікроелементом загального соціуму в природних метах нації із її унікальною системою світобачення та самовираження.

Список використаних джерел

1. Залізняк Г., Масенко Л. Мовна ситуація Києва: день нинішній та прийдешній. К., 2002. 32 с.
2. Мацько Л. Формування культури мовлення: чинники лінгводидактичні та культурологічні // Урок української. 2004. № 8–9. С. 34–35.
3. Мацько Л. Формування мовної культури // Педагогічна газета. 2002. № 8–9. С. 6.
4. Пархонюк Л. До проблеми сутності мови: деякі міркування й роздуми // Дивослово. 1996. № 11.
5. Потебня А. Язык и народность // Эстетика и поэтика. М., 1976.
6. Петренко І. Становлення української мовної культури в умовах глобалізації // Вісник книжкової палати. 2005. № 8. С. 43–46.
7. Римаренко Ю. Національний розвій України: проблеми і перспективи. К.: Юрінком, 1995. 212 с.